

Cultura, medi ambient i emergència climàtica

Com actuar en l'àmbit de la gestió i les polítiques culturals locals

Principals aspectes i recomanacions concretes en els cinc àmbits específics en els quals es pot concretar, en l'acció de les administracions locals i altres agents culturals locals, la relació entre cultura, medi ambient i emergència climàtica.

ÀMBIT

ASPECTES PRINCIPALS

RECOMANACIONS

1

PATRIMONI, TERRITORI I PAISATGE

¹ Aprofitar el potencial del **coneixement** i la **pràctica tradicional** per afavorir una gestió sostenible i integrada del territori i el paisatge.

² Reconèixer el paper que exerceixen **les persones com a transmissores de coneixement** i com a agents que donen continuïtat als processos de protecció de l'entorn i n'afavoreixen l'apropiació.

³ Avaluar els equipaments i les institucions del patrimoni, com ara **els museus i els arxius**, atès que són **recursos clau** en aquest àmbit.

⁴ Valorar el potencial dels espais naturals com a **escenaris d'activitats culturals**, i del patrimoni cultural i el paisatge com a factors de desenvolupament territorial.

⁵ Establir mecanismes que assegurin una **gestió sostenible i participativa**.

⁶ Concebre el territori i el paisatge com a elements integrats i fer-ho visible en **les eines de planificació** a mitjà i llarg termini.

Vetllar perquè els plans d'acció cultural i altres **instruments de planificació local incloguin una anàlisi integrada del patrimoni cultural i natural, el paisatge i el territori**, i determinin accions.

Elaborar inventaris o altres eines que identifiquin i conservin el patrimoni cultural, i que el relacionin amb el patrimoni natural i el paisatge.

Fomentar la participació ciutadana i la col·laboració en les polítiques i els programes públics d'entitats i col·lectius vinculats a l'àmbit del patrimoni i el territori.

Explorar el potencial dels entorns naturals com a escenari d'activitats culturals, mitjançant mecanismes que n'assegurin la bona conservació i que afavoreixin el coneixement i la valoració de l'entorn natural i la seva dimensió cultural.

Potenciar el paper de les institucions municipals del patrimoni i altres agents locals d'aquest àmbit en processos de col·laboració amb altres agents vinculats al patrimoni natural, el paisatge i el territori.

2

EXPLORACIONS ARTÍSTIQUES ENTORN DEL TERRITORI I EL CLIMA

⁷ **Reconèixer el potencial de les pràctiques artístiques** a l'hora de reflexionar sobre el territori, l'entorn natural i els efectes de l'emergència climàtica, i també en generar noves narratives i inspiració.

⁸ Valorar iniciatives com l'art natura o el suprareciclatge, atès que són expressions il·lustratives d'aquest àmbit i **es poden potenciar** mitjançant la gestió i les polítiques culturals locals.

Aspectes metodològics que cal tenir en compte en aquest àmbit:

⁹ El potencial que té el foment de la **participació ciutadana** en els processos creatius relacionats amb el medi ambient.

¹⁰ El potencial que tenen **les col·laboracions interdisciplinàries**, ja que interrelacionen art, ciència, tecnologia i altres disciplines.

Donar suport o prioritzar els **projectes artístics que treballin la identitat cultural** en relació amb el patrimoni natural i amb els sabers tradicionals vinculats al territori.

Fomentar **trobades i projectes artístics multisectorials i intergeneracionals** per sensibilitzar sobre l'emergència climàtica.

Reflexionar sobre l'ús de materials en els processos artístics.

Reconèixer el potencial dels artistes, comissaris i professionals de les arts per impulsar **col·laboracions híbrides amb científics i experts d'altres sectors**.

3

EDUCACIÓ AMBIENTAL, CULTURA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

¹¹ **Reconèixer el paper educatiu dels equipaments i serveis culturals**, i donar-li suport explorant el potencial que té quan s'integren el medi ambient i l'emergència climàtica en les actuacions que duen a terme.

¹² **Fomentar la col·laboració amb agents educatius i de medi ambient** a fi de desenvolupar metodologies interdisciplinàries i innovadores.

¹³ Prendre com a exemple el treball en matèria ciutadana que duen a terme **les biblioteques, els museus i altres equipaments culturals**.

¹⁴ Valorar el potencial de la **participació ciutadana**, atès que afavoreix l'aprenentatge i l'apropiació dels processos d'educació ambiental i culturals.

Promoure programes i projectes d'educació ambiental en museus, biblioteques, centres culturals de proximitat i altres equipaments d'aquest sector, i aprofitar els recursos propis per incorporar-hi la dimensió cultural.

Identificar iniciatives relacionades amb l'educació ambiental establertes al municipi i col·laborar-hi mitjançant projectes d'educació ambiental i cultura. Donar suport a l'organització de tallers, activitats i processos participatius creatius a fi de **reflexionar sobre la sostenibilitat i l'emergència climàtica**.

Desenvolupar metodologies diferents i innovadores, **amb formats originals i estimulants, per poder arribar a diversos públics**.

Avaluar el potencial participatiu que tenen els projectes culturals i artístics i el seu impacte en el territori, les comunitats i el públic en general

4

SOSTENIBILITAT AMBIENTAL EN EQUIPAMENTS, ACTIVITATS I SERVEIS

^{15, 16} **Els equipaments i les activitats culturals tenen una responsabilitat** en relació amb el consum d'aigua i energia, l'ús de materials, la prevenció i la gestió de residus, la mobilitat o la compra de productes i serveis.

¹⁷ Les administracions públiques **es poden comprometre amb l'emergència climàtica** en la seva pràctica quotidiana: funcionament intern, línies de subvencions, compra pública, etc.

¹⁸ Per avançar en aquest àmbit cal, primer, diagnosticar la situació de partida i, després, **establir objectius concrets i compromisos específics**.

¹⁹ Paral·lelament, és important que es facin accions de **formació i sensibilització** a dins de les administracions públiques, i fer-les extensives a altres agents culturals de l'entorn.

Definir criteris i pautes per reduir el consum i l'impacte ambiental en els equipaments i les activitats culturals, amb realisme i compromís per a la millora progressiva.

Determinar normes i models de sostenibilitat ambiental en els processos de contractació pública de serveis, productes o obres relacionats amb l'acció cultural, d'acord amb la Llei 9/2017.

Incorporar progressivament criteris relacionats amb la sostenibilitat ambiental en les **convocatòries de subvencions i altres ajuts en l'àmbit cultural**.

Acompanyar les modificacions que es fan en les convocatòries de subvencions d'**accions de sensibilització, informació i formació** en matèria de cultura, medi ambient i emergència climàtica per a les entitats i altres agents que se'n puguin beneficiar.

Valorar la sol·licitud d'assessorament, per part de la Diputació de Barcelona, altres institucions o entitats, a fi d'**identificar les necessitats de millora** de l'acció cultural en matèria ambiental i fer recomanacions en aquest sentit.

Establir mecanismes de seguiment del consum i els impactes ambientals en els equipaments i les activitats culturals, que permetin avaluar i establir objectius de millora progressiva.

5

ESTRATÈGIES MUNICIPALS I TRANSVERSALITAT

²⁰ **Fer declaracions polítiques, plans estratègics i altres mecanismes** que afavoreixin visions integrades que donin prioritat al vincle entre cultura, medi ambient i desenvolupament sostenible.

Aquest vincle també es pot expressar en uns àmbits concrets de les polítiques locals relacionades amb la sostenibilitat:

²¹ **Els processos de renaturalització de les ciutats**

²² **La transició energètica**

²³ **La promoció de l'economia social i solidària**

²⁴ **La cooperació al desenvolupament**

²⁵ Actualment, aquests temes són el centre d'atenció dels fons de finançament europeus i esdevenen fites prioritàries per a les administracions.

²⁶ La preferència per aquestes qüestions empeny els agents locals, públics, privats i civils a analitzar la **viabilitat d'obtenir suport** per dur a terme les seves accions.

Incorporar la dimensió cultural en les declaracions d'emergència climàtica i altres documents polítics que **abordin el canvi climàtic i el medi ambient**.

Incloure la dimensió cultural en altres estratègies o programes municipals en matèries relacionades amb la **sostenibilitat**.

Fomentar el diàleg entre els serveis municipals de cultura, medi ambient i altres serveis relacionats amb la sostenibilitat, mitjançant la **creació de grups de treball o iniciatives ad hoc**.

Fer **formació** sobre medi ambient, emergència climàtica i la seva dimensió cultural per al personal dels serveis municipals de cultura i al personal extern pertinent.

Fomentar el debat sobre la relació entre cultura, medi ambient i emergència climàtica als consells de cultura o en altres consells o mecanismes de participació ciutadana que es duguin a terme, a fi d'afavorir un diàleg transversal entre entitats de cultura, medi ambient i altres.

Explorar oportunitats per **obtenir finançament** per a projectes de cultura i desenvolupament local sostenible.